

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades Osaühing Elektriväli 07.06.2024 esitatud keskkonnaloa taotlust nr T-KL/1022407-5 ja võttes aluseks maapõuseaduse (MaaPS) § 48 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) HMS § 53 lg 1 p 2 ja lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1 otsustan:

1.1 Anda ettevõttele Osaühing Elektriväli (registrikood 10676075) tähtajaline keskkonnaluba nr KL-526334 15 aastaks aadressil Jaagu-Jüri, Hagudi küla, Rapla vald, Rapla maakond (katastritunnus(ed) 66903:003:0003; registriosa nr 1659537) asuvale Hagudi III kruusakarjäärile maavara kaevandamiseks.

1.2 Määrata keskkonnaloale nr KL-526334 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse peatükis 3.4 "Kõrvaltingimuste seadmine" toodust.

1.3 Korraldus jõustub ettevõttele Osaühing Elektriväli teatavakstegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1 Taotluse läbivaatamine

Osaühing Elektriväli esitas 17.01.2024 Keskkonnaametile taotluse nr T-KL/1022407 Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa saamiseks. Taotluses täiendati graafilisi lisasid ja seletuskirja ning nõuetekohane taotlus nr T-KL/1022407-5 esitati 07.06.2024 (Dokumendid on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis (edaspidi KOTKAS) 07.06.2024 menetluse nr M-127053 juurde).

Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaluba taotletakse Hagudi külas Rapla vallas Rapla maakonnas erakinnistut Jaagu-Jüri (katastritunnus 66903:003:0003, sihtotstarve maatulundusmaa 100%).

Taotletav mäeeraldis hõlmab Hagudi kruusamaardla (maavarade registri registrikaart nr 0724) ehituskruusa aktiivse tarbevaru 20 ja 21 plokki, ehitusliiva aktiivse tarbevaru 22 plokki, täiteliiva aktiivse tarbevaru 23 plokki, hõlmates plokke osaliselt.

Seletuskirjas on märgitud, et tulenevalt uuringuaruande ja varude kinnitamise käskkirja sisust on kaevandatud mahu aruannete esitamisel kohustus 9., 10., 11., 12., 13. ja 14. plokist kaevandamisel kinni pidada kasutusala protsentuaalsest jaotusest ehituskruus 26%, ehitusliiv 58% ja täiteliiv 16%. Sama kehtib ka plokkidele 21, 22 ja 23, kuna need plokid on eraldatud

plokkidest 9, 10 ja 11.

Taotletava kruusa ja liiva maavaravaru kogus Hagudi III kruusakarjääris on 231,1 tuh m³, sellest kaevandatavat varu kokku 211,1 tuh m³. Luba taotletakse 15 aastaks, millest lähtuvalt on aastane keskmine kaevandamise maht ligikaudu 14 tuh m³. Taotletava mäeeraldisel pindalal on 4,64 ha ja taotletava mäeeraldisel teenindusmaal pindalal on 4,64 ha. Maavara kasutatakse üld- ja teedehituses. Kaevandatud maa kavandatakse korrastada metsa- ja rohumaaiks.

Taotletav mäeeraldis külgneb põhjaservas vahetult Hagudi II kruusakarjääri (loa nr Rapm-070; loa omaja Osaühing Elektriväli; luba kehtib kuni 01.09.2039) mäeeraldisega ja selle teenindusmaaga. Seletuskirja kohaselt ei jäeta hoidetervikut Hagudi II karjääriga piirnevale alale.

Riigitee Tallinna-Rapla-Türi nr 15 äärmise sõiduraja välimine serv jääb taotletavast mäeeraldisest ja selle teenindusmaast ~48 m kaugusele lääne suunda. Avalikus kasutuses olev Hagudi Nõmmekõrtsi tee nr 6690267 äärmise sõiduraja välimine serv jääb taotletavast mäeeraldisest ja selle teenindusmaast ~8 m kaugusele kirde suunda.

Rail Baltic trassikoridor jääb taotletavast mäeeraldisest ja selle teenindusmaast ~3,8 km kaugusele lääne suunda.

Riigilõiv kokku 500 eurot on tasutud 17.01.2024 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkt 4 kohaselt.

Keskkonnavalda andmise taotlust on kontrollinud maavarade registri volitatud töötaja (Maa-ameti 25.01.2024 kiri nr 9-3/24/800-2; 08.02.2024 kiri nr 9-3/24/1770-2 ja 13.02.2024 kiri nr 9-3/24/2009-2).

2.2 Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esimese taotluse 17.01.2024 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu kohe selle pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Rapla Vallavalitsusele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 22.02.2024 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks teavitas Keskkonnaamet 22.02.2024 kirjaga nr DM-127053-10 piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teade avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Loa andja edastas Hagudi III kruusakarjääri keskkonnavalda taotluse 22.02.2024 kirjaga nr DM-127053-11 arvamuse avaldamiseks kohalikule omavalitsusele (Rapla Vallavalitsusele) (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Rapla Vallavolikogu ei nõustunud 28.03.2024 otsusega nr 20 (KOTKAS 01.04.2024 numbriga DM-127053-12) keskkonnavalda andmisega.

Keskkonnaamet edastas 02.04.2024 kirjaga number DM-127053-13 haldusmenetluse seaduse § 49 lõike 3 kohaselt Rapla Vallavalitsuse otsuse ettevõttele Osaühing Elektriväli küsimaks, kuidas ettevõtte soovib menetlusega jätkata (KOV otsuse vaidlustamine, loa andmiseks Vabariigi Valitsuse poole pöördumine vastavalt maapõuaseaduse § 55 lõigetele 4, 4¹ ja 5 või taotluse tagasi võtmine).

Osaühing Elektriväli palus 07.05.2024 kirjaga (registreeritud KOTKAS-es 08.05.2024 numbriga DM-127053-16) lükata edasi menetluses DM-127053 Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele mittelubava otsuse tegemist, kuna Rapla Vallavalitsus lubas tehtud keelava otsuse teema volikogus uuesti arutlusele võtta.

Osaühing Elektriväli esitas Keskkonnaametile 07.06.2024 uue täiendatud Hagudi III kruusakarjääri Keskkonnaloa taotluse (registreeritud KOTKAS-es 07.06.2024 numbriga DM 127053-17). Täiendatud on eeskätt peatükki 6 „Kavandatava kaevandamise keskkonnamõju võimalik ulatus ja esineda võivad avariilukorrad“.

Keskkonnaamet märkis, et kui ettevõtte eesmärk oli taotlust märkimisväärselt muuta, et Keskkonnaamet selle uuesti kohalikule omavalitsusele arvamuse avaldamiseks saadaks, siis 07.06.2024 esitatud taotlusesse sisse viidud muudatused ei ole selleks piisavad. Keskkonnaamet lisas, et kohalik omavalitsus võib teha uue otsuse ka iseseisvalt ilma uut keskkonnaloa taotlust saamata.

Rapla Vallavolikogu nõustus 29.08.2024 otsusega nr 47 nõustuda Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa andmisega tingimusel, et eelnevalt viiakse läbi elu- ja looduskeskkonna keskkonnamõju hindamine ja maavara ammendumisel korrastatakse ala.

Keskkonnaamet palus 02.09.2024 kirjaga nr DM-127053-21 kohalikul omavalitsusel täpsustada, mida on mõeldud „elu – ja looduskeskkonna keskkonnamõjude hindamine“ all, et kas antud juhul on sellega mõeldud, et taotlusele tuleks teha kaks eksperthinnangut, millest üks selgitab välja kaevandamise mõju inimestele ja teine looduskaitseliste liikidele piirkonnas. Või kas valla hinnangul võiks antud juhul piisata Keskkonnaameti põhjaliku eelhinnangu kirjutamisest.

Rapla Vallavalitsus selgitas Keskkonnaametile 19.09.2024 kirjaga nr 5-1/2024/576-6, et milliseid eksperthinnanguid ta ootab (registreeritud KOTKAS-es 20.09.2024 numbriga DM 127053-22).

Osaühing Elektriväli esitas nõutud eksperthinnangud 05.02.2025 (registreeritud KOTKAS-es 10.02.2025 numbriga DM-127053-35).

Kuna piirinaabitelt oli laekunud hulgaliselt vastuväiteid, teavitas Keskkonnaamet 30.01.2026 kirjaga nr DM-127053-66, et 19.02.2026 algusega kell 10:30 toimub Rapla riigimajas (Tallinna maantee 14, 79513 Rapla) Hagudi III kruusakarjääri menetluse raames avalik arutelu.

Avalik arutelu toimub 19.02.2026 Rapla Riigimajas. XXX

Keskkonnaamet saatis 06.08.2025 kirjaga nr DM-127053-50 Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Rapla Vallavalitsusele ning tutvumiseks taotleja, seisukoha esitamise tähtajaga 06.09.2025 (KeHJS § 11 lõike 2^a).

Rapla Vallavalitsus andis oma 22.08.2025 kirjaga nr 5-1/2025/2071-1 teada, et Keskkonnaameti poolt edastatud Hagudi III kruusakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu, millele soovitakse tagasisidet 06.09.2025, kohta saab anda arvamuse vallavolikogu. Lähim vallavolikogu istung toimub 25.09.2025 ning seetõttu soovitakse arvamuse andmise tähtaega pikendada kuni 30.09.2025.

Keskkonnaamet teavitas Rapla Vallavalitsust 29.08.2025 kirjas nr DM-127053-52, arvestab edastatud asjaoludega ja ootab eelnõu kohta arvamust hiljemalt 30.09.2025.

Rapla Vallavalitsus edastas Keskkonnaametile Rapla Vallavolikogu 25.09.2026 otsuse nr 42, kus nõustuti Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõuga ning paluti arvestada keskkonnaloale volikogu seisukohas esitatud täiendavate tingimuste kandmise vajadusega (KOTKAS 01.10.2025 numbriga DM-127053-57).

Loa andja teavitas XX.02.2026 loa andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4).

Eelnõule esitati arvamusi ja vastuväiteid (vt korralduse peatükist 3.5).

2.3 Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

Keskkonnaamet jättis 30.01.2026 kirjaga nr DM-127053-65 "Hagudi kruusamaardla Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine" algatamata KMH Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnaloa kõrvaltingimustena (vt p 3.4.).

3. KAALUTLUSED

3.1 Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhinnangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2^a), kuna tegemist on pealmaakaevandamise tegevusega kuni 25 hektari suurusel alal (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“

(edaspidi määrus nr 224; § 1 lg 1 ja § 3 p 4).

Eelhinnanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhinnangu (KOTKAS 30.01.2026 numbriga DM-127053-65), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algtamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

1. kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektil ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava tegevusega ei mõjutata ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
2. eelhindamise tulemusena selgus, et leevendusmeetmete kasutamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
3. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna kaevandamine toimub olemasolevat veerežiimi muutmata ja reostuse teket tuleb hoolega vältida;
4. mäeeraldisel maastik kaevandamistööde käigus hävib, kuid see on kvalitatiivselt hiljem osaliselt taastatav maa-ala korrastamisega.

Eelhinnangus määrati leevendusmeetmed, mis on konkreetsemaks sõnastatud ja lisatud käesoleva keskkonnaloa kõrvaltingimustesse.

3.2 Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

3.2.1 Maavara kaevandamine

3.2.1.1 Lubatav tegevus

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vaja maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale

taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet. MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa taotluse 22.02.2024 kirjaga nr DM-127053-11 arvamuse avaldamiseks Rapla Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Rapla Vallavolikogu ei nõustunud 28.03.2024 korraldusega nr 20 keskkonnaloa andmisega (KOTKAS 12.03.2024 numbriga DM-127053-7).

Osaühing Elektriväli esitas Keskkonnaametile 07.06.2024 uue täiendatud Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa taotluse. Täiendatud on eeskätt peatükki 6 „Kavandatava kaevandamise keskkonnamõju võimalik ulatus ja esineda võivad avariolukorrad“.

Rapla Vallavolikogu nõustus 29.08.2024 korraldusega nr 47 keskkonnaloa andmisega tingimusel, et eelnevalt viiakse läbi elu- ja looduskeskkonna keskkonnamõju hindamine ja maavara ammendumisel korrastatakse ala (KOTKAS 02.09.2024 numbriga DM-127053-20).

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmekava, mida ladustatakse mäeeraldisel teenindusmaal, mis ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekavade kohta. Taotluse kohaselt leiab kogu kasulik materjal kasutust ning mäeeraldiselt eemaldatud katend ladustatakse mäeeraldisel teenindusmaal aunades. Taotleja on teadlik, et juhul, kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmekavaid siiski tekib, on kohustus esitada ka kaevandamisjäätmekava.

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmekavade eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmekavaid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleja keskkonnaloale juurde jäätmekavade eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Hagudi III kruusakarjääri mäeeraldisel liiva ja ehituskruusa kaevandamine. Taotluses on kirjeldatud, et liiva ja kruusa kavatakse kasutada tsiviil- ja teedehitusel.

3.3 Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- tegevusega ei kaasne keskkonnoohtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju DM-127053-65 dokumendiga nr DM-127053-65.
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus

ületatud(KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).

- loa andmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.
- Kohalik omavalitsus andis Rapla Vallavolikogu 29.08.2024 korraldusega nr 47 (KOTKAS 02.09.2024 numbriga DM-127053-20) tingimuslikult nõusoleku keskkonnaloa andmisega taotletavale mäeeraldisel kaevandamiseks (MaaPS § 55 lg 2 p 11). Kohaliku omavalitsuse tingimustega on loa andmisel arvestatud.
- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu järeldus oli, et Hagudi III kruusakarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.
- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 10.02.2026) (MaaPS § 55 lg 3 p 1).

3.4 Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lg 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lg 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lg 2). MaaPS § 56 lg 1 p 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.4.1 Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu kuulub ettevõttele.

3.4.2 Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Rapla Vallavolikogu 29.08.2025 otsusega nr 47 nõustuti Nõustuda Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa andmisega tingimusel, et eelnevalt viiakse läbi elu- ja looduskeskkonna keskkonnamõju hindamine ja maavara ammendumisel korrastatakse ala.

Keskkonnaamet esitas 02.09.2024 kirjaga nr DM-127053-21 täpsustava päringu Rapla Vallavolikogu otsuse nr 47 kohta, et mida on mõeldud tingimuse „elu - ja looduskeskkonna keskkonnaamõjude hindamine“ all.

Rapla Vallavalitsus täpsustas 19.09.2024 kirjaga nr 5-1/2024/576-6, et ootab kahte eksperthinnangut: eksperthinnang looduskeskonnale ja eksperthinnang elukeskonnale.

Taotleja esitas vastavad eksperthinnangud (KOTKAS 10.02.2025 numbriga DM-127053-35).

Keskkonnaamet palus taotlejal 01.07.2025 kirjas nr DM-127053-45 täiendada eksperthinnanguid.

Osaühing Elektriväli esitas nõutud eksperthinnangu täiendused (KOTKAS 23.07.2025 numbriga DM-127053-49).

Rapla Vallavalitsus nõustus Hagudi III kruusakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõuga (KOTKAS 01.10.2025 dokument nr DM-127053-57) ning tõi välja volikogu seisukohad täiendavate tingimuste osas.

1. Keskkonnaloal tuleb välja tuua masinapargi ja tehnika kirjeldus ning masinate ja seadmete maksimaalne arv, millega on lubatud karjääris samaaegselt töötada.
2. Kohustusliku meetmena peab keskkonnaloale kantud olema nõue, et kui kaevandustegevuse tagajärjel mõne majapidamise kaevus veetase alandub sedavõrd, et vee kasutamine muutub katkendlikuks, või vee kvaliteet langeb, siis lasub keskkonnaloa saajal kohustus tagada mõjutatud majapidamisele alternatiivne joogiveevarustus, sealhulgas vajadusel uue puurkaevu rajamine. See kohustus peab säilima olenemata sellest, kas kaevandustegevus on lõppenud või loa omaja on vahetunud.
3. Keskkonnaamet peab kaaluma betoonväljaku (masinate ja seadmete hoiustamiseks ning hoolduseks) rajamise otstarbekust keskkonnaloa väljastamise raames.
4. Kuna kogukonna poolt on korduvalt täheldatud Nõmmekõrtsi suunal kehtestatud liikumiskeelu rikkumised, on vaja keskkonnaloal välja tuua lisatingimus raskeveokite liikumiskeeld Nõmmekõrtsi suunal.
5. Keskkonnaloa tingimustesse tuleb vajadusel lisada täpsustavaid nõudeid tolmutõrje sageduse ja ulatuse kohta, eelkõige Nõmmekõrtsi suunal.
6. Lisatingimus tööaja kohta. Kaevandamistegevus Hagudi III kruusakarjääris on lubatud üksnes tööpäeviti (E–R) ajavahemikus kell 8.00–17.00. Nädalavahetustel (L–P) ning riigipühadel on kaevandustegevus keelatud.

3.4.3 Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 30.01.2026 Hagudi III kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju.

Eelhinnangus toodud keskkonnameetmed kanti täpsemas sõnastuses üle keskkonnaloa kõrvaltingimusteks (toodud korralduse punktis 3.4.4).

3.4.4 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnamõju eelhinnangus esitatud kaalutluste alusel kavandas Keskkonnaamet

keskkonnahäiringute leevendamiseks lisada antavale keskkonnaloale järgmised asjakohased kõrvaltingimused:

1. Maavara kaevandamine on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-17.00. Keelatud on maavara kaevandada ja välja vedada nädalavahetusel (L-P) ja riiklikel pühadel;
2. Hagudi III kruusakarjääris võib kasutada väljaveoteena Hagudi–Nõmmekõrtsi teed. Raskeveokite liikumine Nõmmekõrtsi suunas on keelatud;
3. Minimeerimaks võimaliku reostuse teket, tuleb kaevandamis- ja töötlemistehnika korrasolu regulaarselt kontrollida ja masinate hooldustöid teha ainult selleks ette nähtud spetsiaalsetel hooldusplatsidel (kus esmased reostustõrjevahendid peavad olema kohe saadaval) või väljaspool karjääri selleks ette nähtud kohtades;
4. Et loomad saaksid liikuda rohekoridoris, tuleb kaevandamise käigus tekkivate vallide nõlvad kujundada seal liikuvate loomade jaoks ohutud ja kui vallid on seal liikumiseks liiga kõrged või järsud tuleb nende vahele jätta läbipääsukoridorid, et oleks tagatud loomadele ümberpääs. Mäeeraldisel ümber on keelatud rajada piirdeaedu, mis loomade liikumist takistavad. Paralleelselt mäetöödega edasi liikudes peab toimuma ammendunud ala korrastamine (tasandamine, mullakihi tagasi laotamine ja metsastamine);
5. Rakendada tuleb tõhusaid ja eesmärgipäraseid leevendavaid meetmeid tolmuhäiringute minimeerimiseks, näiteks kruuskattega teede niisutamine, vajadusel töötlemine kloriididega, välja veetavate koormate katmine, kiiruse vähendamine, kallurautode rataste pesu (toimib ainult kõvakattega tee korral);
6. Mürähäiringu vähendamiseks rajatakse karjääri serva lähimate elamute suunal katendivallid/müra tõkkeseinad. Müravalle on vaja karjääri edelanurka ja kirdeserva, soovitatavalt siiski kogu karjääriserva ulatuses;
7. Müra tasemete fikseerimiseks, müra levikut tõkestavate elementide efektiivsuses veendumiseks tuleb lähimate majapidamiste juures kaevandamisest tekkivat päevast müra hinnata otseste mõõtmistega. Müra mõõdetakse karjääri normaaltingimustes töötamisel. Müra võib mõõta üksnes vastava akrediteeringuga mõõtja, kes valib korrektse meetodi, õiged seadmed, mõõtekohad jms. Mõõtekoha valikul ja mõõtmise kestuse määramisel peab mõõtja tagama müraolukorra esinduslikkuse kogu müraolukorra suhtes. Müra tuleb mõõta lähimate elamute juures (Lehe 66903:003:1541; Sepa 66903:003:1060; Karjatse 66903:003:0017). Müra tasemeid peab mõõtma karjääri regulaarse töö alustamise esimese kvartali jooksul. Mõõtmiste aruandesse märgitakse karjääris töötavate masinate nimetused, kirjeldatakse ilmaolusid, lisatakse mõõtmiskohtade koordinaadid ja muu asjakohane info, nt A-korrigeeritud müra tasemed. Mõõtmiste aruanne esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kaudu viivitamatult pärast aruande saamist laborilt;
8. Müra probleemide tekkimisel (kaebused kohalikelt elanikelt) tuleb teha korduv müra tasemete mõõtmine lähimate elamute juures. Müra mõõdetakse karjääri normaaltingimustes töötamisel. Müra võib mõõta üksnes vastava akrediteeringuga mõõtja, kes valib korrektse meetodi, õiged seadmed, mõõtekohad jms. Mõõtekoha valikul ja mõõtmise kestuse määramisel peab mõõtja tagama müraolukorra esinduslikkuse kogu müraolukorra suhtes. Müra tuleb mõõta lähimate elamute juures (Lehe 66903:003:1541; Sepa 66903:003:1060; Karjatse 66903:003:0017). Mõõtmiste aruandesse märgitakse karjääris töötavate masinate nimetused, kirjeldatakse ilmaolusid, lisatakse mõõtmiskohtade koordinaadid ja muu asjakohane info, nt A-korrigeeritud müra tasemed. Mõõtmiste aruanne

esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kaudu viivitamatult pärast aruande saamist laborilt;

9. Ettevaatusprintsipi järgides on ettevõtte kohustus enne ja kaevandamise perioodil mõõta järgmiste majapidamiste joogiveeks kasutatavate salv ja puurkaevude veetaset ja teostada vee kvaliteedi seiret: Lehe (katastritunnus 66903:003:1541), Sepa (katastritunnus 66903:003:1060), Karjaste (katastritunnus 66903:003:0017), Nõmmemetsa (katastritunnus 66903:003:0015), Rebase (katastritunnus 66903:003:0174), Õnne (katastritunnus 66901:001:0429) ja Kruusiaugu (katastritunnus 66903:003:0113). Vee kvaliteedi seire tegemisel tuleb kasutada atesteeritud proovivõtjat v. a. juhul kui veeproove võtab akrediteeritud katselabor;
10. Kaevudes tuleb seiret teostada omaniku nõusolekul (kui ta lubab seiret teha). Kaevu veetaseme mõõtmistulemustest ja veeanalüüside protokollist koostatakse kahes eksemplaris vastav akt, mis on allkirjastatud kaevu omaniku ja ettevõtte esindaja poolt. Mõõtmisaktid esitatakse Rapla Vallavalitsusele, Keskkonnaametile ja kaevu omanikule. Kui kaevandaja süül peaks hiljem piirkonna majapidamiste veevarutuses ilmnema häiringuid, siis on Osühing Elektriväli kohustus häiringud koheselt kõrvaldada;
11. Kui ettevõtte väitel ei ole veevarustuse häiringud seotud kaevandamisega, tuleb kaevandajal tellida täiendav eksperthinnang, mille raames antakse hinnang, kas kaevude veetaseme ja vee kvaliteedi muutused on tingitud kaevandamisest. Juhul, kui eksperthinnangust selgub, et kaevandamise tõttu kaevus veetase on langenud nii madalale, et vett on raske kätte saada või kaev jääb kuivaks ning vee kvaliteet on muutunud oluliselt, tuleb loa omanikul tagada eelnevalt nimetatud kinnistu veevarustus. Eksperthinnangu koostaja peab omama hüdrogeoloogiliste tööde tegevusluba. Eksperthinnang tuleb esitada Keskkonnaametile ja Rapla Vallavalitsusele;
12. Juhul kui eksperthinnanguga on tõendatud, et veetase karjääri mõjupiirkonnas olevates kaevudes on langenud tarbimist mittevõimaldavale tasemele või vee kvaliteet on halvenenud kaevandaja tegevuse tõttu, siis tuleb arendajal asendada need uute kaevudega ja kanda kõik sellega kaasnevad kulud (s.h. põhjendatult vanade kaevude tamponeerimine). Uued kaevud tuleb rajada nii ruttu kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 1 kuu jooksul;
13. Kaevandamise ajal tuleb veetaset mõõta vähemalt 2 korda aastas (jaanuar-veebruar ning juuli-august). Vee kvaliteedi seiret tuleb teostada üks kord aastas; seire andmed tuleb edastada kinnistu omanikele, Rapla Vallavalitsusele ja Keskkonnaametile.

Keskkonnaamet on seisukohal, et ei ole põhjendatud Rapla Vallavolikogu KMH eelhinnangule antud tingimus, et masinapargi ja tehnika kirjeldus ning masinate ja seadmete maksimaalne arv, millega on lubatud karjääris samaaegselt töötada, tuleb fikseerida keskkonnaloa kõrvaltingimustes. Kui ettevõtte tahab muuta tehnoloogiat või masinaparki, millega on eksperthinnangutes arvestatud, on ta kohustatud esitama keskkonnaloa muutmise taotluse. Vastasel juhul on tegemist keskkonnaloa tingimuste rikkumisega.

Keskkonnaamet ei pea otstarbekaks Rapla Vallavolikogu KMH eelhinnangule antud tingimust betoonväljaku (masinate ja seadmete hoiustamiseks ning hoolduseks) rajamist Hagudi II kruusakarjääri (mis toimib Hagudi III kruusakarjääri teenindusmaana) alale, sest ala korrastamisel tuleb vastav betoonväljak lammutada ja jäätmed kõrvaldada. Kaevandaja peab rakendama igapäevaseid ohutusmeetmeid ning objektile peavad olema vastavad

reostustõrjevahendid hädaolukorraks. Reostustõrjevahendite omamise nõue on üldnõue, mida ei kanta keskkonnaloa kõrvaltingimuseks. Tegemist on ainult õnnetusjuhtumi korral tekkiva ohuga. Mäeeraldis ei paikne kaitsmata põhjaveega alal.

3.5 Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Loa eelnõule ning eelhinnangu ja sellega seonduva KMH algatamata jätmise otsuse eelnõule esitati arvamusi. Keskkonnaamet vastas esitatud arvamustele ja vastuväidetele, edastades vastused ka ettevõttele (HMS § 49 lg 3).

Transpordiamet tuvastas, et menetluses oleva Hagudi III keskkonnaloa alal on kattuvus koostatavas Rapla valla üldplaneeringusse sisse viidud riigitee nr 15 Tallinn-Rapla-Türi uue trassikoridoriga ning palus Transpordiamet kaasata vastava keskkonnaloa menetlustesse ning arvestada menetluse läbiviimisel ning edasiste dokumentide koostamisel vajadusega tagada vastava riigitee ehitamise võimalikkus (KOTKAS 22.10.2024 dokument nr DM-127053-28).

Transpordiamet ei nõustunud esitatud Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimuste ja Hagudi III kaevandamisloa taotlusega esitatud kujul ning palus kutsuda kokku nõupidamine probleemile lahenduse leidmiseks (KOTKAS 14.11.2024 dokument nr DM-127053-31).

Transpordiamet edastas Keskkonnaametile arvamuse Hagudi II liivakarjääri korrastamistingimuste ning Hagudi III keskkonnakaitseloa taotluse osas (KOTKAS 18.12.2024 dokument nr DM-127053-34). Transpordiameti hinnangul on võimalik Hagudi karjäärade aladel tagada mõlemad riigi huvid: nii maavara kaevandamine kui ka Hagudi – Rapla riigitee teelõigu ehitamine. Seejuures tuleb kattuv alal kaevandustööd teostada viisil ja ulatuses, mis arvestaksid perspektiivse ehitustegevusega, et vältida riigile ebamõistlikke kulutusi tulevikus. Kavandatud tee asukohas on seega kaevandamine võimalik tingimusel, et kaevandi tagasitäitmine tehakse tehnoloogia ja materjalidega, mis sobivad tee ehitamiseks ning tagavad ka tee stabiilsuse, püsivuse ja säilivuse.

Piirinaabrite põhilised probleemid olid: mõju rohevõrgustiku toimimisele; mõju põhjavee kvaliteedile; müra ja tolmu; mõju inimeste tervisele ja varale; väljasõidutee; eksperthinnangute kvaliteet, objektiivsus ja usaldusväärsus.

Keskkonnaamet on seisukohal, et loa eelnõu vältel esitatud arvamusi on loa menetluse juures piisavalt käsitletud ning täiendavaid loa andmisest keeldumise põhjuseid ei tuvastatud. Seejuures üldist teede kasutust ja korrashoidu väljaspool mäeeraldist ei reguleerita käesoleva keskkonnaloaga. Teede liiklust reguleerib liiklusseadus ja ehitust ehitusseadustik. Nende seaduste järgi võib lisaks reguleerida ka käesolevast keskkonnaloast tulenevat liiklust ning tee korrashoidu.

3.5.1. Avalik arutelu XXX

3.6 Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnaalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis ["Loa omaja meelespea"](#).

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo